

Bli – Gå. Ikke gå

et auditivt essay basert på imperative henvendelser
for tre stemmer

1.

Tale

Jeg ligger i senga mi på barnerommet

veggene er brune

dyna gul

Jeg ligger og puster

vil strekke hånda ut og tenne lampa, men

gjør det ikke

Ligger og kjenner vekten av hånda mot lakenet

mot madrassen

Tørr ikke røre meg

Puster varme hull i mørket

inn i veggen

Det er noe på den andre siden

Det er noe på den andre siden av døra

som vil inn

kort pause

Jørn Bjørn

En fremmed kommer inn rommet.

Liv Hanne

Et mørke kommer inn i rommet.

Jørn Bjørn

Døra lukker seg – og det /

Liv Hanne

står der /

Tale

og jeg -

tørr ikke se

tørr ikke åpne øynene

roper og roper, men ingen lyd kommer

Jørn Bjørn

Noen bøyer seg over meg /

Tale

- og mørket vokser.

Jeg ligger i senga mi og kan ikke si noe -

Mamma - /

Jørn Bjørn

Roper du, men /

Liv Hanne

ingen hører deg

Tale

Det er ingen der /

Liv Hanne

men allikevel-

Tale

Du vet det /

Liv Hanne

men allikevel

Tale

- Mamma

Jeg er redd

Kort pause

Liv Hanne

Der begynner det kanskje.

I det mørket

Den første gangen du roper, skriker, griper etter en hånd.

I det du våkner og stirrer inn i mørket og ikke kan andre ord enn:

- Mamma.

Eller:

- Nei.

Eller:

- Meg –

Enn det du vil. Det du er redd for, ønsker deg, peker på: Mørket.

Og så:

Jørn Bjørn

Ditt eget navn. Og så:

- Redd.

Tale

Tale redd

Liv Hanne

Liv Hanne redd.

Jørn Bjørn

Jørn Bjørn redd

Liv Hanne

Eller – kanskje begynner det et annet sted

Du er sulten

men du rekker ikke opp til brødboksen

Jørn Bjørn

Liv Hanne sulten.

Liv Hanne

Du er tørst, men rekker ikke opp til krana

Jørn Bjørn

Liv Hanne tørst

Liv Hanne

Og du snur deg for å se om det er noen der

noen som kan hjelpe deg

noen som kan rekke opp

eller løfte deg

og du roper

Jørn Bjørn

Tørst!

Lite brudd

Tale

Men akkurat nå ligger du i senga di og er redd for mørket.

For det som er i rommet

Det som bøyer seg over deg og du vil ikke være der

Tale /

Jørn Bjørn

- vil ikke.

Tale

I mangel av noe annet bare: - Vil ikke.

Liv Hanne

Bare det. Å bruker sitt eget navn til å peke på det man vil og det man ikke vil

Det man er redd for

PAUSE

Tale

Vil. Vil ikke.

Jørn Bjørn

Meg i mørke.

Tale

Hun som kan åpne døra. Komme inn i rommet og gjøre det lyst igjen.

Meg – og hun der ute. Den jeg roper på.

Kommer du?

Liv Hanne

-

Tale

Kommer du ikke?

Liv Hanne

-

Jørn Bjørn

Hvorfor kommer hun ikke?

Tale

Hun kommer ikke.

Liv Hanne

Vent!

Jeg kommer

Jeg kom

Se, nå er jeg her

Kort pause

Tale

Kanskje var de første og de siste ordene

ord som:

- Hjelp meg
- Redd meg.
- Vær sammen med meg i dette

Noen ganger tenker jeg at det er de eneste ordene vi har

At alle andre ord er stadig bare dreier rundt disse enkle utsagnene

Hjelp

Meg

Vær

Her

Redd

Meg

Ikke gå

Og så venter vi

Lytter vi etter

Strekker vi oss mot – Svaret

Helt

til noen kommer

Til de er der

2.

Jørn Bjørn

En mann stopper oss på gata. Sier:

Liv Hanne

Hjelp meg.

Jørn Bjørn

En vi tror vil gå fra oss, sier:

Liv Hanne

Bli!

Jørn Bjørn

Et menneske på dødsleiet innrømmer en forbrytelse.

Jeg var tyve år da det skjedde.

Vel noen og tyve da.

Jeg visste ikke hva jeg gjorde.

Jeg mente det ikke, eller jeg mente det - Jeg visste ikke hvem jeg var enda.

Liv Hanne

Jeg tok alle pengene hennes eller -

Jørn Bjørn

Det var jeg som tente på eller –

Liv Hanne

Det var en annen

Jeg hadde en annen

Det var aldri deg - Jeg skulle aldri giftet meg med deg

Jørn Bjørn

-

Jeg er lei for det

Jeg skulle ha fortalt deg det før

Jeg måtte bare si det

Beklager

Jeg skulle aldri ha – Kan du - Kan du tilgi meg?

STILLE

Liv Hanne

Så lenge det er språk er det håp.

Så lenge jeg kan sparke, slå, skrike, hviske.

Så lenge det er noen å rope på.

3.

Tale

- Tilgi meg.

- Jeg tilgir deg.

Henvendelsen er språkets forsvar og språkets utstrakte hånd.

I den beveger jeg meg fra meg til deg.

Utøver jeg makt eller avdekker jeg min avmakt.

Vil du det jeg vil?

I /

Liv Hanne

imperativet /

Tale

viser jeg hva jeg vil.

Gå.

Bli.

Ikke bli

I den /

Liv Hanne

imperative henvendelsen /

Tale

tar språket avskjed med fortellingen. Tar teksten avskjed med utlegningen. Blir handling til hendelse – språket aktivt. Etikken rører på seg. Tragedien stikker hodet opp av sanden. Fortellingens leirbål dør ned et øyeblikk og komedien ler et sted i mørket av

hun som kler av seg for en elsker, sier kom. For han kommer vel - Kommer han ikke?

Vil han synke inn i henne eller le av henne? Vil han ta imot henne først? Bli hos henne hele natten - og så, neste morgen, mens hun legger hånden sin på hans. Leter etter noe der. En bekreftelse kanskje. En bekreftelse som ikke kommer. Han ser ikke på henne. Sitter ikke en gang bortvendt. Er bare allerede et annet sted. Han drikker teen sin og hånden hans er død på bordet. Han reiser seg og tar jakka si, og ryggen hans er kald, - og hun vet at det hun trodde betydde noe for dem begge, nå har mistet all betydning. Så er han borte. Han lukker ikke en gang døra bak seg, men lar den stå åpen og hun roper, eller forsøker å rope, men stemmen hennes har ingen lyd fordi den har blitt så liten, så alt for liten i kroppen hennes:

- Men hvorfor kom du da?
- Hvorfor kysset du meg?
- Hvorfor sa du ja da jeg sa ja.

Jeg sier ja til deg.

Du sier ja til meg.

Og så var ditt ja et nei.

Skammen da.

Det er det.

Det er skammen ...

-

Snu deg.

Snu deg og se på meg.

4.

Jørn Bjørn

Orfeus går foran

Evrydike følger etter

Han går gjennom underverdenen.

Han må ikke snu seg.

Bare han ikke snur seg vil alt gå godt.

Liv Hanne

Han går der foran henne.

Gjennom knivskarpe klipper. Over steile raviner.

Sump kanskje

Jørn Bjørn

Ikke snu deg – tenker han

Stille

Jørn Bjørn

Orfeus går gjennom underverdenen.

Gjennom myr.

Tung sugende myr som drar beina nedover for hvert skritt.

Han går i et slags ullent halvlys. En levende og en død, og det er så stille. Han kan

ikke høre sine egne skritt. Han kan ikke høre sin egen pust. Han kan ikke høre

henne. Det er som om alt lys og all lyd er sugd ut av kroppene deres, av

landskapet og -

Hjertet dunker stumt og han gjentar for seg selv:

- Hun er der. Hun er der. Hun er der.

- Ikke snu deg. Ikke snu deg. Du må ikke snu deg.

Tale

Han kommer til å snu seg

Liv Hanne

Ja

Jørn Bjørn

Han ville gjøre alt godt igjen

Tale

Men han kommer til å snu seg

Liv Hanne

Ja

Tale

Der

Der

Der

gjør han det –

Stille

Tale

Barnet på barnerommet

Mannen på dødsleiet

Orfeus i underverdenen

Alene

Utlevert

til det som venter bak døra

til det man *må* si

eller

må gjøre

en innrømmelse –

et utrop

Liv Hanne

Mamma!

Tale

En handling

Jørn Bjørn og Liv Hanne

-

Tale

I myten gjør han det om igjen og om igjen: Han snur seg.

Kanskje for å forsikre seg om at hun er der.

Kanskje for å se om hun fortsatt er den samme.

Kanskje fordi hun trygler ham om det. Ber om det.

Liv Hanne

- Snu deg, Orfeus. Stopp. Se på meg!
- Hvorfor svarer du ikke?
- Hvorfor snur du deg ikke?
- Er du ikke glad i meg lenger?

Tale

Imperativet besvares med en henvendelse

Liv Hanne

Kan du ikke snu deg og se på meg

Tale

Henvendelsen besvares med en handling - og Orfeus mister alt.

Liv Hanne

Og Hades lot da Eurydike følge etter Orfeus til overflaten på den betingelsen at han ikke kunne snu seg å se på henne før de var oppe. Da de nesten var fremme, kunne ikke Orfeus dy seg lenger, og han så seg tilbake, kun for å se Eurydike forsvinne tilbake til Hades' rike.

Tale

Slik

forsvinner Eurydike ut av historien.

STILLE

Liv Hanne

Kom.

Kom nærmere.

Kom hit til meg.

Bare en liten stund. Bare en liten stund til.

Jørn Bjørn

Hopp!

Gjør det!

Gjør det fordi jeg ber deg om det!

Tale

Befalingen er et sluttsted.

Henvendelsen

innbefatter en potensiell begynnelse. En åpning inn til noe jeg enda ikke vet hva er. Den er en påkallelse. Den avdekker et begjær. En lyst.

Lysten ved utsagnet og lysten i den som utsier det.

Ved den imperative henvendelsen åpner det seg en mulig sprekk. En åpning i strømmen av det vi kjenner, inn i noe vi enda ikke kjenner.

Imperativet er overgivelsens språk. Motstandens språk. Triggeren, igangsetteren, hendelsen.

(mulig kor/ekkosekvens)

Et: Snu deg

Et: ikke snu deg!

Et: Gå. Bli – ikke bli – Kom.